

SANDARED

LOKAL UTVECKLINGSPLAN

2012 – 2025

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. SYFTE
2. VISION OCH MÅL
- 3.1. GEOGRAFI
- 3.2. HISTORIA
- 3.3. BEFOLKNING OCH BOENDE
- 3.4. FÖRENINGSLIV
- 3.5. NÄRINGSLIV OCH SERVICE
4. SWOT – NULÄGESBESKRIVNING OCH
UTVECKLINGSMÖJLIGHETER
5. HANDLINGSPLAN

1. SYFTE

Utvecklingsplanen syftar till att ge boende och övriga intressenter i Sandared en gemensam plan att kraftsamla kring för att förstärka alla de goda krafter som verkar för att göra Sandared en ännu bättre plats att bo och verka i.

Planen beskriver ortens historia, nuläge och utvecklingsmöjligheter och är framtagen av Sandareds intresseförening. Den kompletteras av en handlingsplan för nästkommande kalenderår som fastställs på intresseföreningens årsmöte. Även utvecklingsplanen i sig är ett levande dokument som kan komma att revideras med jämna eller ojämna mellanrum.

Planen skall också fungera som ett stöd för ortsborna i kontakter med kommunen och andra berörda myndigheter i frågor som rör förändringar för orten.

2. VISION OCH MÅL

Sandared är en utvecklande och trygg plats att bo och verka i. Tillgång till mark och lokaler har gjort att befolkningsutvecklingen är god vilket i sin tur medfört att nivå och kvalitet på skola, samhällsservice och den privata servicenäringen är utmärkt. Antalet företag inom tjänste- och servicesektorn har ökat. Många människor har uttryckt sitt intresse för att bosätta sig på orten i någon av de upplåtelseformer som finns. Sandared har en god demografisk spridning på sin befolkning.

Kommunikationerna till Borås och Göteborg fungerar utmärkt med såväl bussar som tåg. Alla hushåll, företag och institutioner i centralorten är anslutna till ett fibernät som erbjuder 1000 mb kommunikationshastighet. Studenter vid Borås Universitet är väldigt nöjda med sitt lugna naturnära boende vilket också medfört att ortens restauranger och pubar går bra.

Såväl de boende som de som arbetar i Sandared uppskattar närheten till naturen med alla fina promenad- och cykelstråk. Viaredsjön erbjuder ett omfattande utbud för dem som är intresserade av bad- fiske- och båtliv.

Många besökare söker sig till Sandared för att njuta av de möjligheter till rekreation och shopping som Sandared erbjuder.

Föreningslivet i Sandared blomstrar och gemenskapen i samhället är stark.

3.1 GEOGRAFI

Sandared
Tätort
Land
Landskap
Län
Kommun
Församling

Sverige
Västergötland
Västra Götalands län
Borås Stad
Sandhults församling

Koordinater $57^{\circ}42'30''N$ $12^{\circ}47'30''O$ / 57.70833,
12.79167

Area 255,11 hektar

Folkmängd 3 160 (2010-12-31)[1]
Befolkningstäthet 12,39 inv./hektar

Tidszon CET (UTC+1)
Tätortskod

5008

3.2 HISTORIA

Trakten har varit bebyggd redan under stenåldern. Man har hittat flera fynd av stenverktyg bland annat en stenyxa, funnen i Nygården. En hållkista från bondestenåldern, finns i Sundshults hage. Man har även funnit båtar, fem meter långa, gjorda av urholkade trädstammar. Jakt och fiske var de första näringarna och senare röjdes mark för odling. Det var en trakt full av villebråd, både björn och varg. Vargen var kvar här i skogarna ända till 1860-talet.

De flesta som bodde här då var jordbrukare, men de hade dessutom många bisysslor för sin utkomst. Det var till exempel möbelsnickeri, korgmakeri, vävning och smide. På 1950-talet hittades lämningar efter en masugn för smältning av myrmalm i Nygården. Många var byggmästare, murare och kyrkobyggare.

År 1545 hette samhället Sanderöd, 1631 Sanderedh och från 1695 skriver man Sandared som nu. Omkring 1950 fanns det bara Nygårdens två gårdar, som hade kvar sitt jordbruk. Då fanns den gamla gästgivaregården kvar men utan sitt jordbruk. Vid gården Arås på andra sidan av Viaredssjön hade Sandared sin utskog. Förr gick vägen mellan Borås och Göteborg längs med Viaredssjöns södra sida, förbi Arås.

Applagården bestod av två gårdar, som ligger mellan Backabo och Torp. Gården Götebacka har förr hört till Vadstena krigsmanshus. Gården friköptes 1767 av änkan Anna Larsdotter för 66 daler silvermynt. Hennes ättling berättar om hur kvinnorna arbetade på Sandhults kyrkobyggnad med murbruk och vattenhämtning. Arbetet började kl. sex på morgonen

och slutade vid solens nedgång. Rydet bestod förr av två gårdar Där byggdes senare prästgården och på Strandgården anlade man ett vatten – och reningsverk. På gården Rydets mark byggdes på 1960-talet Sandareds kyrka.

Järnvägsstationen i Sandared har tidvis också varit poststation, men på hösten 1953 fick posten egna lokaler. Sandaredsskolan blev klar hösten 1952. Det har funnits många fabriker här. Man kan nämna ett litet urval: Ima Konfektion AB, där man sydde skjortor. Alf Stigens fabrik i Viken, Magnis, Stawes, Sandbergs och Svensk pappersindustri.

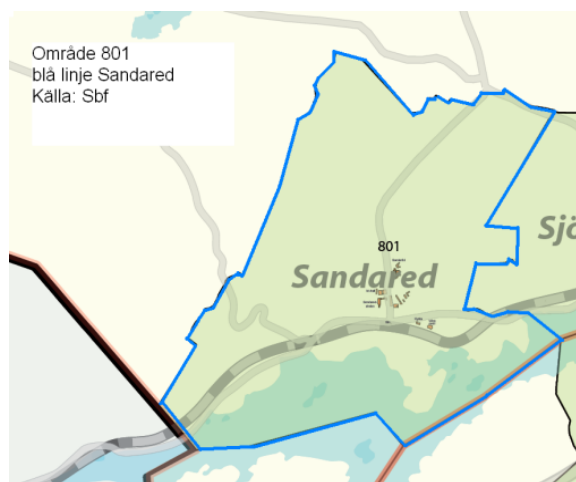

En del av landsvägen Borås Göteborg, nämligen Sjömarken- Bollebygd nybyggdes på 1830-talet av en enskild person, som därför uppbar tull. Tullen var naturligtvis besvärlig för de resande och den avskaffades efter fyrtio år. Flera milstolpar var uppställda vid vägen så att de resande själva kunde kontrollera väglängden mellan gästgivaregårdarna som fanns i Hedared, Sjömarken och Sandared. Gästgivaren var skyldig att mot betalning skjutsa vägförande och tillhandahålla mat och husrum. Gästgivaregården i Sandareds centrum hör till samhällets äldsta byggnader. Ytterligare ett gammalt hus ligger vid järnvägen på Rydet. Järnvägen byggdes under slutet av 1800-talet och då fick socknen en station i Sandared.

Det finns mycket mer att läsa om bygden i boken: Sandhult Gammalt och nytt av Sandhults hembygdsförening A.O. Johanson.

3.3 BEFOLKNING OCH BOENDE

Område T5008 (SCB)

Antal invånare

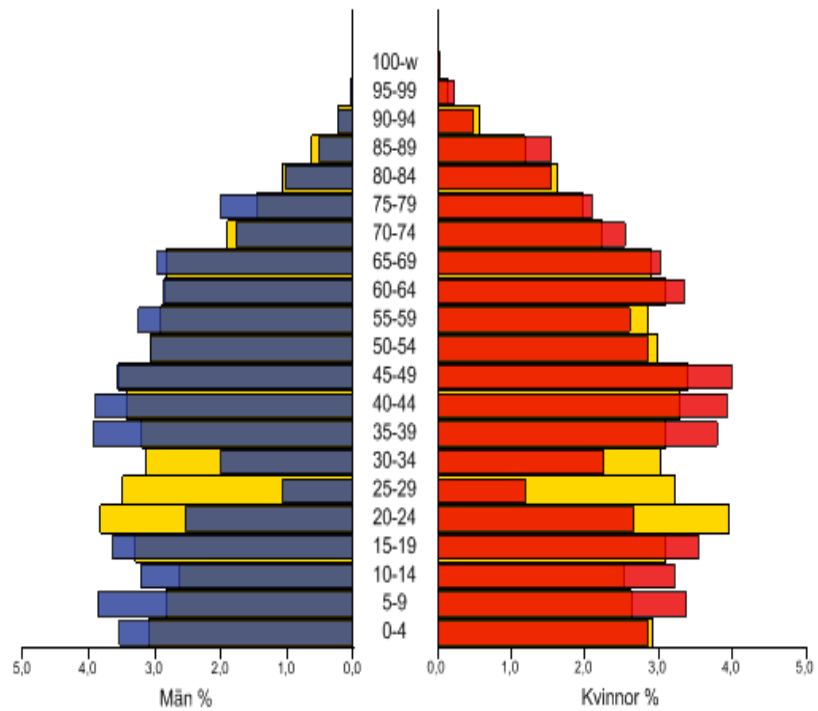
1960	1970	1980	1990	2000	2010
1 900	2 125	2 592	2 851	2 966	3 160
*) (100)	(119)	(136)	(150)	(156)	(166)

*) Index, basår 1960

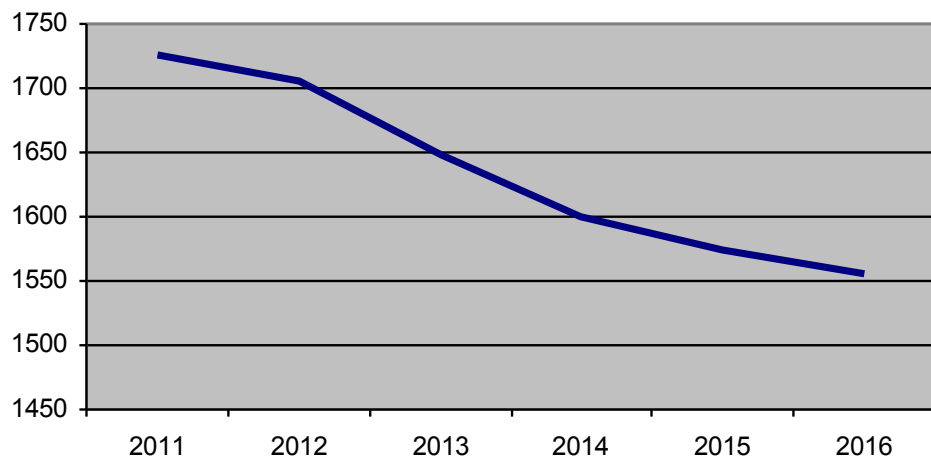
Bostadsbestånd område 801 2010-12-31

Småhus	868 st
Lgh flerbostadshus	390
Varav	
Hyresrätt	221
Bostadsrätt	196
Äganderätt	841

Befolkning år 2011 Sandared jämfört med kommunen (gult) Källa: Demografen

Befolkningsprognos Sandared 18-64 år 2012-2016
Källa:Demos (2011 är faktisk befolkning)

3.4 FÖRENINGSLIV

Föreningslivet i Sandared har en omfattning som bör passa de flesta invånare. Här finns plats för både idrott/sport, friluftsliv, seniorer, företagare och två intresseföreningar.

Inom kategorin idrott/sport finns följande alternativ:

SK70	Simklubben som bedriver tävlingsverksamhet och simskola samt även vuxensim där man med en tränares hjälp får lära sig samtliga simsätt. I simhallen sker de flesta aktiviteterna.
SOK68	Skid- och orienteringsklubben som, förutom skid- och orienteringsträning samt tävlingar, även erbjuder bastubad och uthyrning av klubbstugan som ligger i Nordtorp, norr om tätorten Sandared.
SBTK	Sandared BTK håller i bordtennisträningar, seriespel och tävlingar. Aktiviteter sker i Idrottshallen (samma byggnad som simhallen).
SIF	I Sandareds IF spelar man fotboll och boule. Träningar och matcher spelas på Sandevi idrottsplats norr om tätorten Sandared.
SIBS	Sandareds innebandysällskap har träningar och seriespel för herrseniorer och pojklag samt motionsträning. Dessutom finns en innebandyskola för de allra yngsta. Klubblokal mitt i Sandared medan träning och matcher spelas i Idrottshallen.
STK	Tennisklubben för både ungdomar, motionärer, tävlingsspelare och seniorer. Tennishallen ligger söder om järnvägen, nära Viaredssjön. Tre inomhusbanor och fyra utomhusbanor finns.
VSS	Viaredssjöns Segelsällskap har sin klubblokal nere vid Viaredssjön där man bedriver segelskola och kajakuthyrning. Varje år arrangeras även Paddla Viaredssjön runt. Ute på skäret i Viaredssjön har klubben även en vedeldad bastu som kan hyras.

Inom kategorin friluftsliv, seniorer, företagare och intresseföreningar finns följande alternativ:

Scoutkåren	Scoutkåren i Sandared är en del av Boråskretsen. Deras lokal finns nere vid Viaredssjöns strand.
Sandared-Sjömarkens PRO	En lokal förening för seniorer med en mängd aktiviteter.
SPF Tre Äss	En lokal förening för seniorer med en mängd aktiviteter.
Sandareds Företagarförening	Är en sektion i Sandareds Intresseförening, som samlar företagare som driver verksamhet i Sandared. Föreläsningar, frukostmöten och nätverkande.
Sandareds Intresseförening	SAINT – Verkar för att stödja och sammanföra engagerade invånare som har idéer om positiva projekt som gynnar Sandareds utveckling och framtid.
Sandareds Föräldraförening	Verkar för att ta tillvara elevernas bästa, stärka gemenskapen i klassen och öka lusten i skolarbetet. Agerar länk mellan skola och målsmän/barn- och ungdomar.

3.5 NÄRINGSLIV OCH SERVICE

Sandared är en utvecklande och trygg plats att bo och verka i. Tillgång till mark och lokaler har gjort att befolkningsutvecklingen är god vilket i sin tur medfört att nivå och kvalitet på skola, samhällsservice och den privata servicenäringen är utmärkt. Antalet företag inom tjänste- och servicesektorn har ökat och uppgår till ungefär 450 stycken. Många människor har uttryckt sitt intresse för att bosätta sig på orten i någon av de upplåtelseformer som finns. Sandared har en god demografisk spridning på sin befolkning.

I tätorten Sandared hittar man matvarubutik, restauranter, frisörer-, skönhets- och hälsoföretag, bageri, paketutlämningsställen, postombud- och spelombud, inredningsbutiker och loppisar, reseföretag, fotoaffär, gym och reklambyråer samt en mängd fastighetsförvaltare och byggföretag.

Sektorn Vård och Omsorg omfattar apotek, vårdcentral, folktandvård och äldreboende. "Hjärtstartare" finns på minst två ställen där personal har utbildats.

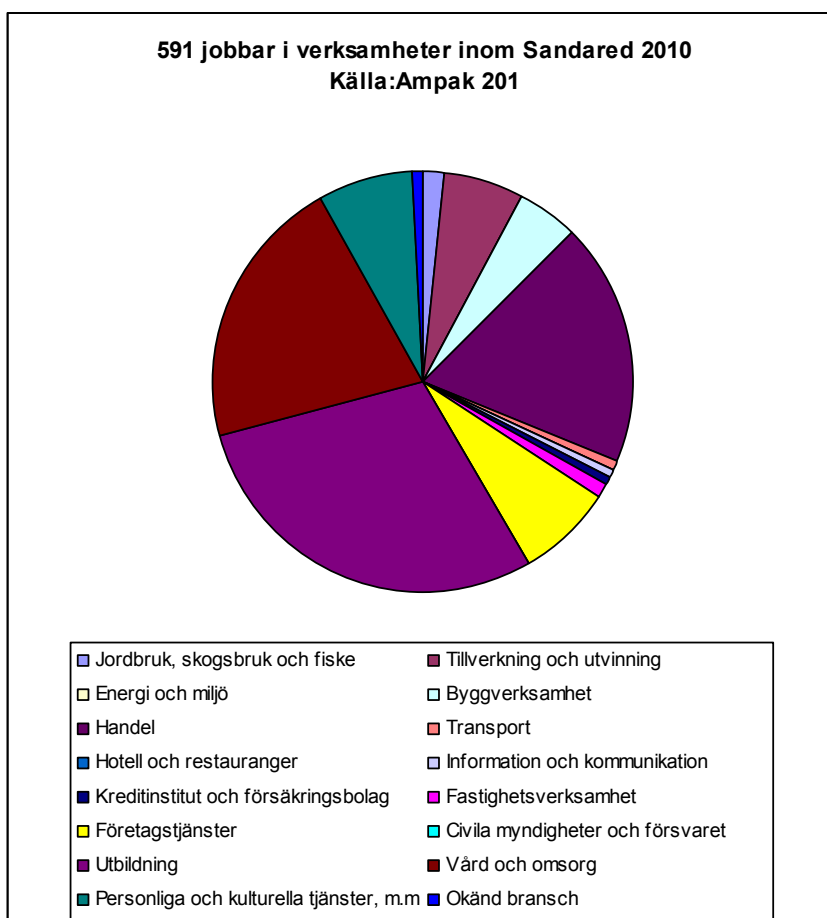
Kullagården, Kvarnen, Rullan och Nordtorp heter förskolorna i Sandared där leken är grunden för all pedagogisk verksamhet.

Sandaredskolan F-6 har ungefär 365 elever i förskole-, låg- och mellanstadie-klasser, där de jobbar efter devisen "Lust att lära, möjlighet att lyckas".

Sandgårdskolan 7-9 har ungefär 320 högstadielärover där de jobbar aktivt med elevråd, lagråd, kamratstödare och trivselgrupp. Här finns även en fritidsgård med en skateboardpark samt Sandareds Bibliotek.

Omedelbart norr om Sandaredskolan finns även Bad- och Idrottshallen, med bland annat en 25-meters bassäng med hopptorn (3 m) och en-meterssvikt, en mindre barnbassäng samt bastu och gym.

Norr om tätorten, vid Sandevi Idrottsplats, finns en miljöstation där Borås Energi och Miljö tar emot olika fraktioner av förpackningar samt tidningar. Arbetet för att anlägga ytterligare en miljöstation pågår. Miljöfarligt avfall och avfall som inte sorteras som förpackningar får lämnas på återvinningscentralerna Boda eller Lusharpan.

4. SWOT – NULÄGE OCH UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

STRENGTH – STYRKOR
WEAKNESS – SVAGHETER
OPPORTUNITIES – MÖJLIGHETER
THREATS – HOT

Styrkor

Viaredssjön
 Nära Gbg
 Kommunikationer
 Natur
 Stort samhällsengagemang
 Basservice
 Högstadieskola
 Föreningsliv

Möjligheter

Studentbostäder
 Seniorbostäder
 Dagturism bad, fiske, natur
 Dagturism shopping
 Café, vårdshus
 Utveckla strandliv
 Expanderande befolkning
 Samordning Sjömarken
 Marina
 Skridskobana naturis
 Konkurrenskraftig skola
 Medborgarlokal

Svagheter

Bostadsbrist
 Bredband/fiber
 Järnvägsbarriär
 Brist på kulturell mångfald
 Återvinningscentral saknas
 Gång- cykel och vägstandard
 Brist på lokaler
 Sjunkande skolkvalitet

Hot

Järnvägssträckning
 Plan- och markfrågor
 Nedprioritering i politisk process
 Minskande befolkning
 Sjunkande kvalitet samhällsservice

HANDLINGSPLAN 2013 – 2014

(Kommer senere)